

Zimní mlha, stejná, jako se rozprostírala dnem i nocí před mnoha lety tenkrát, když se únor klonil ke své druhé polovině a Igor se nechal od kamaráda přemluvit k účasti na lyžařském zájezdu do Tater.

„Neblázni, víš, co mě to stálo zařídit, aby mi jedna kočka z ROH ulila čtyři poukazy?“ hustil do něj Petr, s kterým nastoupili do podniku společně hned po ukončení studia. „Čtyři?“ divil se Igor.

„Jedou i Lojza s Tiborem. Konečně si zavzpomínáme

na staré dobré časy! A užijeme si je bez bab. Ženy neberou!“

„Vždyť ony u nás skoro nepracují!“ divil se Igor.

„Ale měly v úmyslu dohlížet na to, aby nás dva nešbalily první vdavekchtivé sekretářinky. Bude to čistě pánská jízda!“

Byla. Jenomže když došly všechny rezervy, které si přivezli z domova, a napadlo tolik sněhu, že zásobování skřípalo, vypravila se jejich parta do malé prodejny Jednoty v první osadě pod kopcem. Měli to promyšlené: autobusem se vyvezou zpátky do dvou třetin cesty, která již začala být sjízdná, zbytek si troufli vyšlapat zkratkou, která se sice stáčela do strmého svahu, ale vedla až ke dveřím chaty. Všechno by bylo klaplo, nebýt opakovaného selhávání přesluhujícího stroje, který dříve než v polovině zpáteční trasy definitivně chcípnul. Když autobus znehybněl, řidič vystoupil z vozu. Zkoumal chvilku motor pod zvednutou kapotou, víc práce si s ním nedal. Vrátil se dovnitř a pevně rozhodnutý si prohlédl pasažéry. Měl je zmapované: kromě nich čtyři byly v dlouhém voze jen tři mladé ženy, které se otravovaly s nějakými pubescenty na školním zájezdu v chatě o pár desítek metrů výš, než byla ta jejich.

„Tak, vážení, kdo nechce couvat na volnoběh se mnou, musí vystoupit.“

„Nepojedete?“ zahučel Petr, aniž by se na sedadle nadzvedl.

„Ne.“

„Ani kdybychom zatlačili?“ zkoušel Petr vyjednávat.

Řidič se na něj přes vzdálenost vozu podezíravě po díval: „Oceňuji, že si troufneš, ale: ani!“

Holky zprvu rovněž nevěřícně koukaly kolem sebe, ale po chvilce otálení se zvedly a vydaly se ke dveřím.

Bez vyjednávání se nakonec sebrali i oni čtyři.

„Páni! To jsme dopadli...“ kňučel Petr, povážlivě pošilhávající po trojici žen, které statečně kráčely vzhůru.

„Co kdybychom to napakovali do tvého batohu, Igor? Takhle se nám to nese blbě. Navíc s těmi taškami vypadáme komicky. Jasně že se prostřídáme.“

Pochybovačně si prohlížel kamarády, ale Petrův slib ho přiměl k tomu, že batoh, ve kterém měl už beztak největší díl nákupu, shodil nakonec ze zad. Pozoroval, jak ho kluci plní, a zaháněl neutuchající pochybnosti, které nabraly na síle ihned, jakmile Petr po odložení nákladu vystartoval za holkami.

„Kočky, počkejte! Po cestě je to hrozně daleko. Tímto směrem, doleva, povede zkratka... Povedu vás!“ volal, neohlížeje se za sebe.

„Super. Hned je to o něčem jiném. Vystřídáme tě!“ pleskl Igora po rameni Tibor a dlouhým krokem následoval Petra s Lojzou, kteří trojici dívek v dálce už dostihli.

Igor spěchal. Nasoukal ramena do řemenů, ale jakmile se zapřel do nohou, tíha batohu ho stáhla zpátky. „Hej, Petře!“ křikl za nimi.

„Pojď...“ ohlédl se na něj kamarád a zvesela mu zamával.

Teprve po sto padesáti metrech se parta zastavila. Upachtěně se hnal k nim. Náklad, který mu vrážel nohy do země, ho přivedl k nápadu rozložit nákup do dvou částí. Nezastavil, ale následoval hlasy, které mezitím zapadly v zeleném jehličí horské stezky, ale nadále si udržovaly sílu, což dávalo naději, že na něj kamarádi v zatačce cesty čekají. S nadějí stoupal Igor k místu, od kterého se odvíjela strmá zkratka vedoucí na plošinu u chatové osady. Už jen několik kroků ho

dělilo od zatačky, když ztlumil chůzi i dech. Zaslechl, že hlasy jeho kamarádů se vzdalují. V prvním okamžiku nemohl uvěřit tomu, že parta, kterou měl téměř na dosah, se z ničeho nic pohnula a v několika vteřinách mizela v houštině.

Stál u sloupku, který vyznačoval kilometry turistických tras. Unaveně se opřel o kovovou značku. Nechtěl si připustit, že si musí vystačit sám, opět uvažoval, zda by nebylo lepší přeložit si část nákupu do tašky. Prohlížel si místa, jimiž se vinula cestička, a uvědomil si, že nebude zrovna moudré zaplnit si nákladem i ruce. Ve svažitém terénu se může hodit, když je bude mít volné, aby se jimi mohl zachytávat o kmeny stromů. Napřímil se a vykročil. Vzdálené hlasy kamarádů k němu dolů dopadaly zdobené dívčím švitořením, ale teď, když měl uši plné úderů tepu, bušícího mu do bubínků, ho spíš popuzovaly. Po sotva čtvrt hodinovém namáhavém stoupání do srázu, které mu připadalo jako celá hodina, potřeboval odpočinek. Zastavil se a zaposlouchal se do spleti okolních zvuků. Ještě pořád se dalo rozeznat tenčí i hlubší lidské klábosení, rozumět mu už ale nebylo. Popošel o krok vpřed a náklad si podepřel o nakloněný kmen vyvráceného jehličnanu. Jen co si trochu oddechl, obrátil hlavu dozadu a zavolal jméno druhého parťáka: „Lojzo!“

Naslouchal, zda se shora nespustí dupot nohou. Ptačí skřehot, šustění náporu vzduchu o větve stromů a pukání jejich kmenů souzvučely ve zvláštní, kouzelné harmonii. Na chvíli se jí podvolil. Nakonec se odhodlaně odlepil od stromu.

Podezření, které se v něm zvedlo ještě na asfaltové cestě, se proměnilo v odpornou jistotu. V ústech se mu rozlila chuť hořkosti. Ať si kdo chce co chce říká,

je to tak. Jako vždycky, i nyní se kluci nechali unést ženskými, a po kamarádských domluvách neštěkl ani pes. Stoupal do kopce s trpkostí smíchanou se zklamáním, které se prolínaly s pocitem urážky a hanby.

Nepřestával si vyčítat, že na návrh kluků přistoupil. Byl už dost starý na to, aby se dal takhle doběhnout. S hněvem, možná větším na sebe než na kamarády, upachtěně vstal.

Byl definitivně rozhodnutý, že se části nákladu zbaví. Schová ho někam do houští a postará se o to, že se ta podrazácká trojice pro něj bude muset vrátit. Alespoň si tu nedobrovolnou túru odmakají stejně jako on!

Vyhlížel vhodný strom, který by byl podrostlý keřem, kde by vyskládal dobrou polovinu nákladu. Pomalu vykročil. Není třeba to uspěchat, o taková místa nebude vedle pěšiny nouze. Promílal v hlavě svůj nápad a kladl nohy před sebe, když vtom najednou nebylo kam, protože úzký chodníček zabíraly vysoké, hnědé dívčí boty. Pohledem stoupal po stejně hnědých manšestrácích, vedle kterých stála pokřivená, pevná hůl. Svíraná drobnou rukou, trčící z rukávu šedé větrovky, mířila přímo na něj.

„Zastav se. Pomůžu ti.“

Zvedal hlavu k vlídnému tónu příjemného hlasu a zasmál se, pak zavrtěl hlavou. Pohlédl na ženu, která vypadala mladší než on, ba rozhodně vypadala mladší, než působila v autobusu, kde ji zahlédl. Teď viděl, že je to nejspíš studentka nebo nějaká brigádnice, které bylo stěží osmnáct.

„Jsi ještě malá,“ vyhrkl zadýchaně.

Stála v cestě. Bez váhání natáhl ruku a zachytil se o hůl, kterou držela. V té chvíli se v její vcelku průměrné tváři cosi pohnulo a on překvapeně spatřil, že

její obličej je milý, ba dalo by se připustit, že i docela pěkný. V tu chvíli pocítil příval sil a pokynul hlavou směrem do kopce: „Jak je to daleko?“

„Snad sto metrů.“

„Tak to je kousek.“

„Ale stoupání.“

„To zvládnu.“

„Snad jsem to odhadla dobře, ve vzdálenostech pokulhávám.“

„Co studuješ?“

„Němčinu. Ale...“

Stačilo první slovo její odpovědi a z jeho úst se nesl pocit důležitosti, u tématu odhadu vzdálenosti dokonce i jisté nadřazenosti. „Tak to si to můžeš dovolit.“

„Ani moc ne. My, učitelé, za žáky odpovídáme. Ale vy, stavaři, jste v určování vzdáleností machři.“

V záblescích brzkého měsíčního světla, které přepadávalo přes kmeny stromů, si ji prohlížel a rozpačité si odkašlal. Učitelka? Vzápětí suverénně poznamenal: „Vedle vás určitě!“

Opět si uvědomil, že může šlapat dál. Už nepotřeboval odpočívat. Učitelčin hlas, přerývaný pomlkami, mu zpříjemňoval závěrečnou část lezení k zaslíbené plošině a on ji podle toho, jak mu dovoľoval dech, zasvěcoval do klíčových momentů perspektivy i dalších orientačních bodů. Když stanuli na otevřeném bílém prostranství, neušlo mu, jak nevěřičně se rozhlížela kolem.

„Moc jim nescházíme, co?“

„Kolik je hodin?“ vyhrnula si rychle rukáv. „Inu... Ano! Podávají večeri.“ Ukázala na jeho batoh. „Že bychom se pustili do téhle a nenechali jim nic?“ povzbudivě se na něj usmála.

„Super nápad!“ křikl frajersky. „Kromě tebe si ji nikdo nezaslouží. Máš to u mě,“ dodal.

„Tak se měj!“ řekla lehce a zamířila k chatě svítící pár metrů od jejich.

„Ty taky...“ zavolal za ní a zamířil přes pluhem odhrnutý chodník ke svému vchodu. Hlavou mu blesklo, že se ani nepředstavili. K čemu taky, když už ji nikdy nevidí. V podvečerním soumraku mu to ani nepřišlo líto.

Později mu několikrát čas od času vytanul v mysli dívčí hlas, který se na něj tenkrát snesl z kopce: Zastav se. Pomůžu ti. Hřejivost těch slov zaplnila pokaždé veškerý prostor a nezbyla ani skulinka pro nějaké to jméno.

Teprve když ji téměř po roce spatřil na jedné ubohé diskotéce na koleji, kam se s Petrem nostalgicky zatlouali, ucítil zvláštní spokojenost. Jako kdyby někdo položil na stůl chybějící dílek a dlouho nedostavěná skládačka se zkompletovala.

Postávali s Petrem u okna jako většina kluků a netančili. Nebylo s kým. Dívěk na technice bylo jako šafránu a oni si zrovna přiznávali, že chodit sem byla chyba. V tu samou chvíli přitáhl jejich pohledy hlouček vcházejících dívěk. Vysoká bytost s voskovými vlasy i pletí vrhala do přítmní sálu zvláštní, průzračné světlo. Blahosklonně natáčela hlavu ke své sousedce, ve které poznal učitelku ze svého namáhavého zimního výstupu. Plácl Petra po rameni a vystartoval. Byl odhodlán mluvit s ní, napravit jejich minulé setkání a představit se... Zejména její kamarádce.

Učitelka, zčásti natočená bokem, soustředěně poslouchala kamarádku a výraz její tváře se natolik lišil od obličejů ostatních děvčat v místnosti, že se mu nedokázal vyhnout pohledem.

Když se rozhybal, byla už její světlovlásá kamarádka na parketu. Mohl počítat s tím, že takový typ dívky se na židli neohřeje, přesto ho to zamrzelo. Očima vyhledal učitelku. Netrvalo dlouho a ocitla se vedle vysokého děvčete i ona. Překvapeně zíral na to, jaká změna se s ní udála od dob té nevydařené túry. Vypadala jako předtím, pořád působila mladší, než byla, ale její oči, úsměv, sklon hlavy, způsob, jak se na někoho dívala, nebo jak si s někým povídala, se neustále měnily. K hezčímu. Vlasy jí v střídajících se šípech světel hrály zvláštními odstíny, a i když oči nad bledě vystupujícími lícními kostmi působily lehce překvapeně, rty se jí zachvívaly úsměvem. Měla je docela pěkné, seděly na bradě zajímavě a mohly by si dovolit usmívat se ještě víc.

Zlehka jí zamával. Pozdravil a soustředěný na dívku se severským vzezřením, učitelku oslovil. Sotva zachytil jméno Božena, hned se otočil k její kámošce. Koukal na fascinující bílé stvoření, které měl na dosah, až si zaraženě uvědomil, že vzrušení, které se v něm zvedlo ve chvíli, kdy ji spatřil, se jaksi vytratilo. Ledabyly postával na okraji tančícího kruhu a nemohl se vzpamatovat z toho, že pohled na tvář světlovlásé dívky ho tak rychle omrzela. Zmatený vlastním rozčarováním mrkl kamarádsky na Boženu. Zamával jí a nevěřícně pozoroval, že v některých okamžicích byla téměř nádherná.

Nebyl včerejší, věděl, že v době líčidel neexistoval vlastně nikdo, kdo by nemohl být vrchovatě krásný. Kráskami svět přetékal; jako utržené z řetězů se valily na člověka z televize, z časopisů... Málem jako bezduší tvorové na jedno použití. Krása jako na talíři byla podávána bezohledně, ba násilně, až lidi předávkovala, znudila a nakonec otravovala.

S Boženou to bylo jinak. Čím déle ji člověk měl před sebou, tím byla zajímavější.

Na následující diskotéce se bavil s úplně jinými dívkami. Pohled na Boženu si však co chvíli ujít nenechal.

Až přišly prázdniny, a on ji neviděl. Vyráželi s Petrem o nocích, ale po hodince dvou, kdy už bylo jasné, že ji nepotká, měl zábavy po krk.

Jakmile začala škola, vypravili se s kamarády na kolej. Božena se tam neobjevila.

Uběhlo několik měsíců, než jeho život prořal památný den, kdy zcela ztracený ve vinárně hotelu Slovan postrkoval sklenicí za sklenicí započatý večer k půlnoci a netušil, zda vůbec ještě zažije jasný den poté, co se Petr nečekaně nevrátil z dovolené a dva vážní pánové mu na celé dopoledne zabrali kancelář.

Neohlíželi se na množství práce. Přibili ho k židli sprškou otázek a pak mu nařídili, ať je následuje. Zuřivě se na ně rozkřičel: „Slyšíte se vůbec, co tvrdíte? Oznámili jste mi, že protože jsem ručil svému kolegovi za půjčku, budu ji teď muset splácet. A na druhé straně se mi pokoušíte namluvit, že jsem věděl o tom, že emigruje. Vždyť to je protimluv! Kdybych měl informaci o jeho záměru emigrovat, nebudu mu ručit! Víte, že nemám účet v bance ani žádný majetek. Jsem první, kdo na jeho emigraci doplatí! Kdybych věděl, co má kolega v plánu, přece na sebe nevezmu odpovědnost za splácení jeho dluhů!“

Šokován tím, jak hbitě pánové s kamennými tvářemi odkračeli z jeho pracoviště, neviděl jiné řešení než si jít hlavu vyčistit alkoholem, který však jeho bezradnost ani trošku nezmiřnil, naopak.

Bez zábran se dělil o svou, v počátcích zpackanou kariéru s nahodilými hosty u stolů a paradoxně jim

byl vděčný za to, že ho v jeho přesvědčení o zničeném životě utvrzují: „To neskončí dobře, bratře!“ - „Máš pech, inženýrku!“ - „Z toho kouká katr, člověče! Takové protistátní spiknutí...“

Klátíl se k dalším stolům, když jeho pohled pohltil obličej, který dlouho neviděl. Toho večera by nedovedl říct, jak šel čas. Igor rozevřel oči dokořán. Přestal se komíhat jako na vlnách. Zpozorněl, stejně jako tenkrát na horách, když se nad něj snesl přívětivý hlas: „Zastav se...“ Její obličej ve vinárně Slovanu, když se kolem něj houpalo vše ostatní, stál na místě.

A on si uvědomil, že tohle je ta pravá, že žádnou jinou už potřebovat nebude. Ohromený tímto poznáním se rozbřečel. Přítomnost Boženy u stolu ho natolik potěšila, že současně s tím, jak vzdával dík osudu, že mu ji zrovna v ten večer přivedl do cesty, si představoval sám sebe jako nevidaného smolaře, na kterého v okamžiku slibně započaté kariéry a objevení partnerky na celý život číhají brány vězení. Přistavil si židli vedle její a úplně zmožený trápením, které trvalo už celých dvanáct hodin, položil hlavu na Boženino rameno.

Usnul.

Nevěděl, jak se dostal z vinárny. Následující den se vzbudil v bytě neznámých manželů, kteří mu dali adresu školy, v níž Božena učila. S lahví červeného v igelitce čekal u brány a prosil ji, ať předá poděkování svým přátelům za to, že ho v jeho ubohém stavu toho večera ubytovali.

„Nevěděli jsme, kde bydlíš,“ vysvětlila prostě.

Okamžitě jí vyklopil adresu.

„Na ubytovně?“

„Neměl jsem štěstí na dívku, se kterou bych se chtěl dělit o byt.“

Udiveně na něj pohlédla: „Ve vinárně jsi přece o dívce na celý život mluvil!“

„Myslíš sebe?“

Nevěřil by, že dvěma slovy lze dosáhnout toho, co se odehrávalo v jejím obličeji.

